

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Инвестира във вашето бъдеще

Европейски социален фонд

УЧЕБНА ПРОГРАМА ЗА ПРОФИЛИРАНА ПОДГОТОВКА*

ПО ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО

МОДУЛИ:

- ТЕОРИЯ НА ИЗКУСТВОТО
- ИЗКУСТВО И ИЗРАЗНИ СРЕДСТВА
- ВИЗУАЛНА КУЛТУРА
- ДИГИТАЛНА ИЗКУСТВА

---

* Краен вариант от изпълнение на Дейност 3.3. по ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Инвестира във вашето бъдеще

Европейски социален фонд

УЧЕБНА ПРОГРАМА ЗА ПРОФИЛИРАНА ПОДГОТОВКА ПО ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО

МОДУЛ 1. ТЕОРИЯ НА ИЗКУСТВОТО

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА НА МОДУЛА

Обучението в Модул 1. Теория на изкуството е насочено към:

- *овладяване на базисни знания, умения и отношения, свързани с теорията на изобразителното изкуство;*
- *осъзнаване на взаимодействия между научно-изследователски и художествено-творчески авторски идеи и теории;*
- *изграждане на компетентности, свързани с прилагане и интерпретация на теоретични знания от областта на изобразителното изкуство.*

* Препоръчително е разпределение на часовете в седмичното разписание да се провеждат в блок.

* Последователността на темите и конкретното им учебно съдържание, методите на работа и броя часове за тях се определят от учителя в границите на посочения лимит часове в даден клас (до 60 % за нови знания).

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Инвестира във вашето бъдеще

Европейски социален фонд

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ПО ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО В КРАЯ НА 11 И 12 КЛАС СЪГЛАСНО ДОИ ЗА УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Области на компетентност	Знания, умения и отношения В резултат на обучението си ученикът:
МОДУЛ 1. Теория на изкуството	
1. Изкуство и наука	
	<p><u>11. Клас</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Познава постижения в природните науки и технологии, отразяващи се върху развитието на изобразителното изкуство. Прилага научни знания за материали, технологии (цвят, повърхнини характеристики, форма) и научни постижения от математика, физика, химия, биология в своето творчество. Коментира отражението на научни открития върху изкуството. Познава възможностите на фотографията като средство за създаване на изображения. Демонстрира умения за разработване на проекти със средствата на фотографията. Обсъжда приложението на фотографията в изкуството и медиите. <p><u>12. Клас</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Познава постижения в психологията, философията и естетиката, свързани с изобразителното изкуство. Установява взаимовръзки между научни теории в психологията, философията и естетиката при възприемането на художествени произведения. Дискутира влиянието на научни теории върху художественото творчество. Разграничава перцептивни принципи при възприемането на визуални образи. Използва оптически илюзии в творчески проекти. Анализира наличие на оптически илюзии във визуалните игри и произведения на изкуството.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

Области на компетентност	Знания, умения и отношения В резултат на обучението си ученикът:
2. Изкуство и религия	
	<p><u>11 клас</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Описва характерните особености на религиозното изкуство. • Различава религиозни произведения от други произведения на изобразителното изкуство. • Коментира особеностите на съдържанието на религиозни творби. • Познава произведения на изкуството на митологични теми и сюжети. • Демонстрира знания за разпознаване на символи и митологични персонажи в произведения на живописата и скулптурата. • Коментира многообразието на митологични теми и сюжети през различни исторически епохи. • Разбира религиозните функции на изобразителното изкуство в храмовата архитектура. • Прилага знания за храмова архитектура и религиозно изобразително изкуство в различни култури и цивилизации в свои проекти. • Обсъжда особеностите на религиозното изобразително изкуство и храмова архитектура. <p><u>12 клас</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Описва съдържанието и изразните средства на произведения с религиозна тематика. • Прилага религиозни сюжети и персонажи в учебни творби. • Анализира материали, техники, изображения и символика на религиозни творби. • Познава основни религиозни персонажи и тяхната иконография. • Демонстрира знания за ролята на изкуството в развитието на религията и култа. • Коментира значими персонажи на основни религии в произведения на живописата и скулптурата.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

Области на компетентност	Знания, умения и отношения В резултат на обучението си ученикът:
	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава основни символи в религиозни произведения. • Прилага знания при идентифициране на значими персонажи от основни религии в произведения от живописата и скулптурата. • Коментира многообразието на религиозни теми и сюжети през различни исторически епохи.
3. Изкуство и политика	
	<p><u>11 клас</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Познава основни жанрове, които изразяват връзката между изкуство и власт – сатира, карикатура, плакат, графити. • Създава образи като използва изразни средства на карикатурата и сатирата. • Коментира произведения на изкуството, в които са интерпретирани политически теми и социални ценности. • Познава произведения, в които са отразени социални събития. • Подготвя проекти за произведения на изкуството, посветени на социалната проблематика. • Анализира съдържанието на произведения на социални и екологични теми. <p><u>12 клас</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Познава художествени форми за обществено ангажирано изкуство. • Използва визуални форми за изразяване на идеи със социална насоченост. • Дискутира свободата на избор на теми, сюжети и изразни средства при интерпретиране на обществени идеи в художествени творби. • Познава най-общо ролята на конкретни социалните промени върху изкуството през различни епохи. • Демонстрира знания за връзката на социални промени в развитието на изкуството. • Коментира съвременни социални проблеми и тяхното отразяване в изкуството.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

Области на компетентност	Знания, умения и отношения В резултат на обучението си ученикът:
4. Изкуство и икономика	
	<p>11 клас</p> <ul style="list-style-type: none"> Познава най-общо визуалната реклама и нейното предназначение. Демонстрира знание за особеностите на изобразителните и изразните средства в рекламата. Оценява значението на рекламата и нейното влияние върху потребителя. <p>12 клас</p> <ul style="list-style-type: none"> Сравнява творби и творци в контекста на конкретни исторически епохи и обществено икономически отношения. Класифицира основните изразни средства в изобразителното изкуство, дизайна и архитектурата, съобразно различни исторически епохи и степен на обществено-икономически отношения. Дискутира изкуството като следствие от връзките: художник, творчески продукт и пазар на изкуството.

Теми	Очаквани резултати	Нови понятия
УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ПО ТЕМИ		
Тема 1. Изкуство и научни открития – 11 кл.	<ul style="list-style-type: none"> Познава постижения в природните науки и технологии, отразяващи се върху развитието на изобразителното изкуство. 	изобразителни технологии изобразителни материали

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

	<ul style="list-style-type: none"> Прилага научни знания за материали, технологии /цвят, повърхнини характеристики, форма/ и научни постижения от математика, физика, химия, биология в своето творчество. Коментира отражението на научни открития върху изкуството. 	адитивно смесване на цветовете импресионизъм, поантилизъм,
Тема 2. Фотография и изкуство – 11 клас	<ul style="list-style-type: none"> Познава възможностите на фотографията като средство за създаване на изображения. Демонстрира умения за разработване на проекти със средствата на фотографията. Обсъжда приложението на фотографията в изкуството и медиите. 	аналогова фотография, цифрова фотография
Тема 3. Религиозното изкуство и световната култура – 11 клас	<ul style="list-style-type: none"> Познава и описва характерните особености на религиозното изкуство. Различава религиозни произведения от други произведения на изобразителното изкуство. Коментира особеностите на съдържанието на религиозни творби. 	сакрално изкуство, религиозна обредност
Тема 4. Митология и изкуство – 11 клас	<ul style="list-style-type: none"> Познава произведения на изкуството на митологични теми и сюжети. Идентифицира митологични персонажи в произведения на живописата и скулптурата. Разпознава символи в произведения на митологична тематика. Коментира многообразието на митологични теми и сюжети през различни исторически епохи. 	митология, митологичен сюжет, митологична тема, митологичен персонаж
Тема 5. Храмова архитектура и изобразително изкуство – 11 клас	<ul style="list-style-type: none"> Разбира религиозните функции на изобразителното изкуство в храмовата архитектура. Различава храмова архитектура и религиозно изобразително изкуство в различни култури и цивилизации. Обсъжда особеностите на религиозното изобразително изкуство и храмова 	храмова архитектура

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

	архитектура.	
Тема 6. Изкуството и политическата тема – 11 клас	<ul style="list-style-type: none"> Познава основни жанрове, които изразяват връзката между изкуство и власт – сатира, карикатура, плакат, графити. Създава образи като използва изразни средства на карикатурата и сатирата. Коментира произведения на изкуството, в които са интерпретирани политически теми и социални ценности. 	карикатура, политически шарж, политически плакат, графити
Тема 7. Социалната тема в изкуството – 11 клас	<ul style="list-style-type: none"> Познава произведения, в които са отразени социални събития. Анализира произведения на изкуството, посветени на социалната проблематика. Изразява лична позиция към съдържанието на произведения на социални и екологични теми. 	социална тема, екологична тема, социален плакат
Тема 8. Изкуство и реклама – 11 клас	<ul style="list-style-type: none"> Познава най-общо визуалната реклама и нейното предназначение. Дискутира особеностите на изобразителните и изразните средства в рекламата. Оценява значението на рекламата и нейното влияние върху потребителя. 	Визуална реклама, търговска марка, Рекламна комуникация, Рекламно въздействие
Тема 1. Научни теории и изкуство – 12 клас	<ul style="list-style-type: none"> Познава постижения в психологията, философията и естетиката, свързани с изобразителното изкуство. Установява взаимовръзки между научни теории в психологията, философията и естетиката при възприемането на художествени произведения. Дискутира влиянието на научни теории върху художественото творчество. 	Психоанализа-сюрреализъм; екзистенциализъм-абстрактен експресионизъм; аналитична философия- концептуално изкуство;
Тема 2. Изкуство и визуално възприятие – 12 клас	<ul style="list-style-type: none"> Разграничава перцептивни принципи при възприемането на визуални образи. Използва оптически илюзии в творчески проекти. Анализира наличие на оптически илюзии във визуалните игри и произведения на изкуството. 	гешалт психология - опарт; оптически илюзии, визуални игри визуално мислене
Тема 3. Религиозни символи в изкуството – 12 клас	<ul style="list-style-type: none"> Описва съдържанието и изразните средства на произведения с религиозна тематика. Прилага религиозни сюжети и персонажи в учебни творби. Анализира материали, техники, изображения и символика на религиозни творби. 	религиозна символика, религиозен символ, икона религиозен образ, религиозен атрибут,

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

Тема 4. Теми и сюжети в религиозното изкуство – 12 клас	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основни религиозни персонажи и тяхната иконография. • Разбира ролята на изкуството за функциониране на религията и култа. • Идентифицира значими персонажи на основни религии в произведения на живописата и скулптурата. • Разпознава основни символи в религиозни произведения. • Коментира многообразието на религиозни теми и сюжети през различни исторически епохи. 	религиозна тема, религиозен сюжет, религиозен персонаж, иконаграфия
	•	
Тема 5. Социално ангажирано изкуство – 12 клас	<ul style="list-style-type: none"> • Познава художествени форми за обществено ангажирано изкуство. • Използва визуални форми за изразяване на идеи със социална насоченост. • Дискутира свободата на избор на теми, сюжети и изразни средства при интерпретиране на обществени идеи в художествени творби. 	авангард, неоавангард, автономност на изкуството, художествен манифест
Тема 6. Социални промени и изкуството – 12 клас	<ul style="list-style-type: none"> • Познава най-общо ролята на конкретни социалните промени върху изкуството през различни епохи. • Интерпретира връзката на социални промени в развитието на изкуството. • Коментира съвременни социални проблеми и тяхното отразяване в изкуството. 	мавзолей, дворец, монумент, мемориал, социален дебат чрез изкуство, социални движения и изкуство
Тема 7. Обществено-икономически отношения и изкуство – 12 клас	<ul style="list-style-type: none"> • Сравнява творби и творци в контекста на конкретни исторически епохи и обществено икономически отношения. • Класифицира основните изразни средства в изобразителното изкуство, дизайна и архитектурата, съобразно различни исторически епохи и степен на обществено-икономически отношения. • Дискутира изкуството като следствие от връзките: художник, творчески продукт и пазар на изкуството. 	елитарно изкуство, масово изкуство и култура, социална поръчка, креативна икономика, интелектуална собственост, авторски права, устойчиво развитие

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Инвестира във вашето бъдеще

Европейски социален фонд

ХОРАРИУМ ЗА МОДУЛА

Годишен брой часове за изучаване на модула в 11. клас - 36 часа

Годишен брой часове за изучаване на модула в 12. клас - 31 часа

Препоръчва се часовете в профилираната подготовка по изобразително изкуство да се провеждат в блок.

Препоръчително разпределение на часовете:

За нови знания	до 39 часа	60%
За упражнения	до 7 часа	10 %
За преговор	до 7 часа	10%
За изготвяне на реферат, есе, доклад, портфолио	до 2 часа	3 %
Практически дейности	до 10 часа	14 %
За контрол и оценка (За входно и изходно ниво)	до 2 часа	3%

ОЦЕНЯВАНЕ

Съотношение при формиране на срочна и годишна оценка:

Видове оценяване и методи

Текущо оценяване:

- на теоретични знания по история и теория на изкуството чрез устно изпитване и тестове
- на ученически творби, резултат от изпълнение на изобразителни задачи на основа на естетически и дидактически критерии и показатели
- на възложени задачи за домашна работа

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Инвестира във вашето бъдеще

Европейски социален фонд

- активността на ученика се поощрява

Забележка: По време на обучението се възлагат проекти или друг тип проучвателни или изобразителни задачи, които се оценяват по преценка на учителя.

Входящо и изходящо равнище

То се оценява чрез:

- резултата от изпълнение на изобразителна задача;
- визуален тест и/или въпросник

Комплексна оценка

Оценката при приключването на учебния срок и учебната година е комплексна и включва оценките от теоретичната подготовка и оценките от практическите задачи.

Оценяването на резултатите от практическите задачи се базира на дидактически и естетически показатели. Естетическите показатели отразяват качествените характеристики на учебните творби, а дидактическите се отнасят до нивото на изпълнение на поставените учебни задачи.

Текущи оценки от работа в клас, участие в групови обсъждания и дискусии, конферанси, колективни прояви, изложби и конкурси	30 %
Текущи оценки от домашни работи	10%
Текущи оценки от практически задания в клас	20 %
Оценки от работа по проект, портфолио	10%
Оценка на изходно ниво	20 %
Оценки от контролни работи (тест, есе)	10 %

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Инвестира във вашето бъдеще

Европейски социален фонд

ДЕЙНОСТИ И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

Обучението по изобразително изкуство осигурява възможности за осъществяване на учебен процес в следните видове форми:

Дейности, реализирани в/или извън класната стая	Дейности, реализирани извън училището	Дейности в природна и в социално-културна среда	Ключови компетентности
<ul style="list-style-type: none"> Изложби, конкурси, срещи с дейци на културата и художници Участия в живота на класа, училището с художествени изяви 	<ul style="list-style-type: none"> Пленер Посещения в изложбени зали, ателиета на художници, културни центрове, музеи и художествени галерии 	<ul style="list-style-type: none"> Фестивали Екологични акции Културни инициативи и празници, представящи културното многообразие Информационни и културно-образователни инициативи 	<ul style="list-style-type: none"> Културна осъзнатост и творчество Обществени и граждански компетентности Общуване на роден език Умения за учене Инициативност и предприемачество

Дейностите извън класната стая са ориентирани към следните ключови компетентности: **културна осъзнатост и творчество** – за развиване на естетически чувства, творчески способности и културно самоизразяване, за разбиране ролята на изкуството и художника в обществото; **инициативност и предприемачество** – за развиване на инициативност, предприемчивост, иновативност и благотворителност.

Връзки и взаимодействия с други учебни предмети се осъществяват на единна познавателна и практическа основа. Учебният предмет „Изобразително изкуство” допринася за обогатяване на познанията и практическия опит на учениците със средствата на изобразителното изкуство.

Образователните дейности в обучението по изобразително изкуство не са свързани само с конкретните теми. Те имат междупредметен характер и са насочени към придобиване на **ключови компетентности**:

Общуване на роден език – описания на наблюдавани обекти, среда, произведения на изобразителното изкуство и ученически творби, разширяване на речника на учениците с нови понятия за изобразителното изкуство, общуване на роден език в културни ситуации.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

Общуване на чужд език - положително отношение към културното многообразие, интерес към чуждите езици и межкултурното общуване.

Математическа компетентност - развиване на представи за визуални характеристики на геометрични форми и линии, съотношения и количества, прилагане на математически методи на мислене (логическо и пространствено) и представяне (художествени конструкции).

Дигитална компетентност – познаване на възможностите на компютъра и прилагане на компютърни програми за събиране, систематизиране, архивиране и ползване на информация, за подпомагане на творческия процес при създаване на различни видове изображения (образи, знаци); интерактивна употреба на информационно-комуникативни технически средства за възприемане на художествени произведения и сбирки, виртуални посещения на галерии; презентиране на резултати от изобразителна дейност и проекти.

Умения за учене – планиране на самостоятелната работа на ученика, работа в екип, развиване на мотивация и увереност за творческа изява и личностна реализация.

Обществени и граждански компетентности – развиване на междуличностни и межкултурни умения за общуване, разбиране на причини за дискриминация и необходимост от защитаване на човешките права, толерантност при участия в колективни творчески проекти;

Инициативност и предприемачество – развиване на инициативност, креативност и новаторство, активно участие в проектни дейности; представяне на резултати от творчески дейности в обществена среда.

Културна осъзнатост и творчество – развиване на познания за художествени творби и творчески дейности; разбиране ролята на естетически фактори в околната среда (природна и обществена); проявяване на толерантност към културното многообразие; развиване на естетическо чувство чрез артистично себеизразяване и участие в културния живот.

Умения за подкрепа на устойчивото развитие и здравословен начин на живот – дискутиране на различия и неравенство между хората, осъзнаване на лична отговорност за опазване на околната среда и здравето на човека.

Връзки и взаимодействия с други учебни предмети се осъществяват на единна познавателна и практическа основа.

Понятия и проблеми с интегрален и междудисциплинарен характер:

Природа, обект, среда, система и подсистема, процеси, явления, устройство, модул, технология, вещество, материя, личност и общество, историческо развитие, културно-историческо наследство, епоха, стил, течение, направление, вид, жанр, сюжет, тема, изразни средства, знаци и символи, форма, обем, пространство, композиция, хармония, контраст, ритъм, движение, пропорции, перспектива, асоциация, памет, въображение, творчество.

ТЕМИ	11 кл	МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ	11 кл	КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ
Тема 1. Изкуство и научни		БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА – коментира актуалността и валидността на идеи и тяхното преосмисляне в социокултурен контекст. Участва с изказване в		Общуване на роден език

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

открития	<p>дискусия и използва писмени умения са защита на различни тези.</p> <p>ЧУЖДИ ЕЗИЦИ – използва чужди езици за търсене на информация по даден проблем.</p> <p>МАТЕМАТИКА - използва уменията си за логически разсъждения.</p> <p>ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ – знае основни начини за търсене, използване и обработване на информация в текстов, табличен и графичен формат. Използва ИТ-средства за представяне пред аудитория на различна информация и текстове.</p> <p>ХИМИЯ И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА – оценява приложението на химическата индустрия за качеството на художествените материали и техники. познава строежа на веществата и природните материали като част от законите за формообразуване.</p> <p>ФИЗИКА И АСТРОНОМИЯ – знае за спектралния анализ на цветовете и приложението на законите за пречупване на светлината по даден изобразителен проблем. Познава основните физични закони и практическото приложение на свойствата на материалите при използване в художествената практика.</p> <p>БИОЛОГИЯ И ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ – използва знания за строежа и функциите на живата природа и ги прилага в свои проекти. Обобщава знанията си по здравна култура, екология и запазване на биологични видове като актуални обществени теми и отражението им в изкуството.</p>	<p>Общуване на чужд език</p> <p>Математическа компетентност</p> <p>Дигитална компетентност</p> <p>Основни знания в областта на природните науки и технологии</p> <p>Умения за учене</p>
Тема 2. Фотография и изкуство	<p>ФИЗИКА И АСТРОНОМИЯ – познава функцията на увеличителни и обратни лещи, знание за осветеност и различните свойства на светлината. Използва физичен стил на мислене чрез разкриване на причинно-следствени връзки.</p> <p>МАТЕМАТИКА – използва умения за извеждане на основни математически зависимости за формат и големина на изображения.</p> <p>БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА – умее да анализира теми и образи. Оценява връзката между идея и художествен резултат с оглед на поставен проблем .</p> <p>ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ - познава основните възможности на съвременните ИТ за дигитализиране и обработване на образи. Прилага знания за обработка на изображения.</p>	<p>Математическа компетентност</p> <p>Общуване на роден език</p> <p>Дигитална компетентност</p>
Тема 3. Религиозното изкуство и световната култура	<p>БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА - използва знанията си за художествената творба като отражение на ценностите, бита и културата в различните общества. Свързва структурните и тематичните особености на творбата с характерните за епохата художествени и естетически норми.</p> <p>ФИЛОСОФИЯ - ориентира се в многообразието на отношения. Обяснява ролята на езика, религията и традициите за социална обвързаност и различия в обществата.</p> <p>ПСИХОЛОГИЯ И ЛОГИКА - познава и разграничава формите на мислене (понятие, съждение, умозаключение) и основните закони на мисленето.</p>	<p>Общуване на роден език</p> <p>Обществени и граждански компетентности</p>

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

<p>Тема 4. Митология и изкуство</p>	<p>ЧУЖДИ ЕЗИЦИ – използва чужди езици за търсене на информация по даден културен проблем.</p> <p>ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИИ – използва знанията си за исторически факти, събития и личности; установява закономерности и различия на духовните практики и култури в исторически контекст.</p> <p>БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА - използва знанията си за художествената творба като отражение на ценностите, бита и културата в различните общества. Свързва структурните и тематичните особености на творбата с характерните за епохата художествени и естетически норми.</p> <p>БИОЛОГИЯ И ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ - познава идеи и хипотези за видообразуване и еволюционните теории за произхода на човека.</p> <p>ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ - знае основни начини за търсене, използване и обработване на информация. Използва ИТ-средства за представяне пред аудитория на различна информация.</p>	<p>Общуване на чужд език</p> <p>Обществени и граждански компетентности</p> <p>Общуване на роден език</p> <p>Основни знания в областта на природните науки и технологии</p> <p>Дигитална компетентност</p>
<p>Тема 5. Храмова архитектура и изобразително изкуство</p>	<p>ФИЛОСОФИЯ - ориентира се в многообразието на отношения. Обяснява ролята на езика, религията и традициите за социална обвързаност и различия в обществата.</p> <p>МАТЕМАТИКА - прави пренос по аналогия на знания и умения от равнина в пространството. Използва способности за логически заключения за положенията на точки, прави, равнини и тела в пространството и в равнина.</p> <p>ФИЗИКА И АСТРОНОМИЯ – знае за физичните явления в природата и има представа за съвременната физична картина. Притежава систематизирани знания и представи за астрофизични изследвания в миналото и съвремението.</p>	<p>Обществени и граждански компетентности</p> <p>Математическа компетентност</p> <p>Основни знания в областта на природните науки и технологии</p>
<p>Тема 6. Изкуството и политическата тема</p>	<p>ФИЛОСОФИЯ - разпознава различни форми на отношението индивидуално-универсално. Умее да разглежда реалността във възникване и развитие. Разбира свободата и културата като всеобща ценности. Аргументира и защитава идейни позиции.</p> <p>БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА - използва знанията си за художествената творба като отражение на ценностите, бита и културата в различните общества. Разбира понятията „идеологически догматизъм, цензура. Анализира функцията на езика при възприемането на художествената творба .</p> <p>ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИИ – използва знанията си за исторически факти, събития и личности. Разбира процесите на поява и развитие на обществени формации и партии.</p> <p>ПСИХОЛОГИЯ И ЛОГИКА - познава и разграничава формите на мислене (понятие, съждение, умозаключение) и основните закони на мисленето.</p> <p>ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ - знае основни начини за търсене, използване и обработване на информация. Прилага знания за въвеждане и извеждане на информация чрез</p>	<p>Обществени и граждански компетентности</p> <p>Общуване на роден език</p> <p>Обществени и граждански компетентности</p> <p>Дигитална компетентност</p>

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

	периферни устройства.	
Тема 7. Социалната тема в изкуството	<p>БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА - използва правилни граматични и езикови средства за изразяване на различни идеи. Разбира речевите структури и за общуване и изразяване на обществена позиция.</p> <p>БИОЛОГИЯ И ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ - знае за вредното въздействие на наркотиците, някои лекарствени средства и ролята на отделни човек за борбата с тях.</p> <p>ХИМИЯ И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА – използва методи за анализ на състоянието на околната среда. Регистрира присъствието на вредни вещества чрез проби от околната среда (вода, въздух, почва).</p> <p>ФИЛОСОФИЯ - разграничава основни групи и общности и разграничава интересите и проблемите им. Определя мястото си и проектира бъдещето си в икономическите отношения. Демонстрира готовност да защитава граждански права и отговорности.</p> <p>ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ - разбира предназначението на програмите за работа с графични изображения. Организира цялостното оформление на документ и отпечатването му.</p>	<p>Общуване на роден език</p> <p>Основни знания в областта на природните науки и технологии</p> <p>Умения за учене</p> <p>Обществени и граждански компетентности</p> <p>Дигитална компетентност</p>
Тема 8. Изкуство и реклама	<p>БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА - използва правилни граматични и езикови средства. Разбира отношението между посланието на текст и естетическия вкус на епохата.</p> <p>ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ - зарежда създадено графично изображение с цел промяна на елементи в него със средствата на конкретен графичен редактор.</p> <p>ФИЛОСОФИЯ - разграничава основни групи и общности и разграничава интересите и проблемите им. Ориентира се в отношението индивидуално, общностно и универсално.</p> <p>ПСИХОЛОГИЯ И ЛОГИКА - познава и разграничава формите на мислене (понятие, съждение, умозаключение) и основните закони на мисленето.</p>	<p>Общуване на роден език</p> <p>Дигитална компетентност</p> <p>Обществени и граждански компетентности</p>

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

ТЕМИ	12 клас	МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ	12 кл	КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ
Тема 1. Научни теории и изкуство		<p>БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА – коментира актуалността и валидността на идеи и тяхното преосмисляне в социокултурен контекст. Участва с изказване в дискусия и използва писмени умения за защита на различни тези.</p> <p>ФИЛОСОФИЯ – ориентира се в многообразието на отношения. Разбира отношението индивидуално, общностно и универсално.</p> <p>ЧУЖДИ ЕЗИЦИ – използва чужди езици за търсене на информация по даден проблем</p> <p>ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ – знае основни начини за търсене, използване и обработване на информация в текстов, табличен и графичен формат. Използва ИТ-средства за представяне пред аудитория на различна информация и текстове.</p> <p>ПСИХОЛОГИЯ И ЛОГИКА – познава и разграничава формите на мислене (понятие, съждение, умозаключение) и основните закони на мисленето.</p> <p>ЕСТЕТИКА – ориентира се в обществени реакции за изкуството, изградени върху културен контекст. Разпознава основните естетически категории.</p> <p>ЛОГИКА – оценява чужди тези от гледна точка на тяхната аргументираност. Може да привежда различни факти в подкрепа или опровержение на дадена теза.</p>		<p>Общуване на роден език</p> <p>Обществени и граждански компетентности</p> <p>Общуване на чужд език</p> <p>Дигитална компетентност</p> <p>Обществени и граждански компетентности</p>
Тема 2. Изкуство и визуално възприятие		<p>МАТЕМАТИКА – използва умения за извеждане на основни математически зависимости за формат и големина на изображения. Използва знания за вписани геометрични фигури.</p> <p>БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА – умее да анализира теми и образи. Оценява връзката между идея и художествен резултат с оглед на поставен проблем.</p> <p>ЧУЖДИ ЕЗИЦИ – използва чужди езици за търсене на информация по даден културен проблем.</p> <p>ФИЛОСОФИЯ – ориентира се в отношението индивидуално, общностно и универсално.</p>		<p>Математическа компетентност</p> <p>Общуване на роден език</p> <p>Общуване на чужд език</p> <p>Обществени и граждански компетентности</p>

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

	ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ – познава основните възможности на съвременните ИТ за дигитализиране и обработване на образи. Прилага конкретен програмен продукт за обработка на изображения.	Дигитална компетентност
Тема 3. Религиозни символи в изкуството	<p>ФИЛОСОФИЯ-. Обяснява ролята на езика, религията и традициите за социална обвързаност и различия в обществата.</p> <p>ЧУЖДИ ЕЗИЦИ – използва чужди езици за търсене на информация по даден културен проблем.</p> <p>ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИИ – използва знанията си за исторически факти, събития и личности; установява закономерности и различия на духовните практики и култури в исторически контекст.</p> <p>БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА - използва знанията си за художествената творба като отражение на ценностите, бита и културата в различните общества. Свързва структурните и тематичните особености на творбата с характерните за епохата художествени и естетически норми. Разграничава по визуални характеристики основни писмени паметници на културата.</p> <p>БИОЛОГИЯ И ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ - познава идеи и хипотези за видообразуване и еволюционните теории за произхода на човека.</p> <p>ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ - знае основни начини за търсене, използване и обработване на информация. Използва ИТ-средства за представяне пред аудитория на различна информация.</p>	<p>Обществени и граждански компетентности</p> <p>Общуване на чужд език</p> <p>Обществени и граждански компетентности</p> <p>Общуване на роден език</p> <p>Основни знания в областта на природните науки и технологии</p> <p>Дигитална компетентност</p>
Тема 4. Теми и сюжети в религиозното изкуство	<p>БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА - използва знанията си за художествената творба като отражение на ценностите, бита и културата в различните общества. Свързва визуалните и тематичните особености на творбата с характерните за епохата художествени и естетически норми.</p> <p>ФИЛОСОФИЯ - ориентира се в многообразието на отношения. Обяснява ролята на езика, религията и традициите за социална обвързаност и различия в обществата.</p> <p>ФИЗИКА И АСТРОНОМИЯ – знае за физичните явления в природата и има представа за съвременната физична картина. Притежава систематизирани знания и представи за астрофизични изследвания в миналото и съвремието.</p>	<p>Общуване на роден език</p> <p>Обществени и граждански компетентности</p> <p>Основни знания в областта на природните науки и технологии</p> <p>Обществени и граждански компетентности</p>

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

	<p>ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИИ – използва знанията си за исторически факти, събития и личности. Разбира процесите на поява и развитие на обществени формации и партии.</p> <p>ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ - знае основни начини за търсене, използване и обработване на информация. Прилага знания за въвеждане и извеждане на информация чрез периферни устройства.</p>	<p>Дигитална компетентност</p>
<p>Тема 5. Социално ангажирано изкуство</p>	<p>БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА – използва правилни граматични и езикови средства. Разбира отношението между творбата и естетическия вкус на епохата.</p> <p>ХИМИЯ И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА – използва методи за анализ на състоянието на околната среда. Регистрира присъствието на вредни вещества чрез проби от околната среда (вода, въздух, почва).</p> <p>ФИЛОСОФИЯ – разграничава основни групи и общности и разграничава интересите и проблемите им. Демонстрира готовност да защитава граждански права и отговорности.</p> <p>ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ – разбира предназначението на програмите за работа с графични изображения. Организира цялостното оформление на документ и отпечатването му.</p>	<p>Общуване на роден език</p> <p>Основни знания в областта на природните науки и технологии</p> <p>Обществени и граждански компетентности</p> <p>Дигитална компетентност</p>
<p>Тема 6. Социални промени и изкуството</p>	<p>БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА – използва правилни граматични и езикови средства. Разбира отношението между творбата и естетическия вкус на епохата.</p> <p>ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИИ – използва знанията си за исторически факти, събития и личности; установява закономерности и различия на духовните практики и култури в исторически контекст, идентифицира и описва характерни религиозни паметници на националната и световната култура.</p> <p>ФИЛОСОФИЯ – разграничава философски от нефилософски опит. Аргументира и защитава идейни позиции.</p>	<p>Общуване на роден език</p> <p>Обществени и граждански компетентности</p>

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

	<p>ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ – знае основни начини за търсене, използване и обработване на информация. Прилага знания за въвеждане и извеждане на информация чрез периферни устройства.</p>	Дигитална компетентност
<p>Тема 7. Обществено-икономически отношения и изкуство</p>	<p>БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА – използва правилни граматични и езикови средства Разбира отношението между творбата и естетическия вкус на епохата.</p> <p>ФИЛОСОФИЯ - разграничава основни групи и общности и разграничава интересите и проблемите им. Ориентира се в отношението индивидуално, общностно и универсално.</p> <p>ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИИ – използва знанията си за исторически факти, събития и личности; установява закономерности и различия на духовните практики и култури в исторически контекст, идентифицира и описва характерни религиозни паметници на националната и световната култура.</p> <p>ЕСТЕТИКА – разпознава естетически категории на определен социален кръг. Ориентира се в обществени реакции за изкуството, изградени върху културен контекст. Разпознава основните естетически категории.</p> <p>ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ - знае основни начини за търсене, използване и обработване на информация. Прилага знания за въвеждане и извеждане на информация чрез периферни устройства.</p> <p>ЧУЖДИ ЕЗИЦИ – използва чужди езици за търсене на информация по даден проблем.</p>	<p>Общуване на роден език</p> <p>Обществени и граждански компетентности</p> <p>Дигитална компетентност</p> <p>Общуване на чужд език</p>